

Nathan Söderblom

född 1866, död 1931, banbrytande religionsforskare, ärkebiskop i Uppsala, mest känd av eftervärlden för sitt arbete för kristenhetens enhet.

En övermänsklig arbetsbörda ådrog honom redan i femtioårsåldern svåra hjärtbesvär. I ett tal under sin Amerikafärd 1923 kunde åringen tala om "en nästan otålig längtan efter den sista aftonstunden".

Våren 1931 höll han en serie Giffordföreläsningar i Edinburgh under stor tillslutning och återkom – som det tycktes – full av hälsa och livskraft. När han onsdagen den 8 juli höll sin sista mottagning i ärkebiskopsgården, var gestalten böjd av smärta, ångestsvetten fuktade hans panna, men han fortsatte sina samtal, lugnt, vänligt, med en hjärtevinnande godhet. Svenske sjömanspastorn i Polen, Sven Hellqvist, satt i väntrummet och såg honom komma ut, livligt samtalande på franska med en utländsk gäst, ta avsked av denne och därefter, med handen ofrivilligt tryckt till hjärttakten, vackla, nära att falla. När Hellqvist skyndade till, rätade han upp sig och frågade med ett ljust leende, om det var dennes tur.

I tur var emellertid en enkelt klädd kvinna, som Söderblom med stor hjärtlighet bjöd stiga in och som efter en stund kom ut med utseende av att ha lämnat en tung börda bakom sig. Nu var det Hellqvists tur, och Söderblom ursäktade sig för att han måste ta emot liggande på en schäslong. Hans ansikte badade i svett, medan han gjorde sig underrättad om arbetet i Polen. Efter en stund blev smärtorna så våldsamma, att han måste avbryta samtalet och be Hellqvist komma igen om en timme. Under den timmen drog sig ett oväder samman över Östersjön och svenska kusten – det starkaste i mannaminne. Samtalet återupptogs, och Hellqvist gick med ett: "Gå med Gud och var frimodig!"

Nästföljande söndag hölls i Uppsala domkyrka förbön för den sjuke. När klockorna åter ringde till aftonsång, var de närmaste samlade kring dödsbädden. Söderblom talade om storheten i att få vara präst i Sveriges kyrka och upprepade den apostoliska maning som hans far lagt honom själv på hjärtat: "Icke såsom herrar över eder tro, utan som medarbetare till eder glädje." Han bad med innerlighet bönen: "Lär mig min dag fullända ditt namn, o Gud, till pris ...", tryckte till avsked vars och ens hand, bad så gemensamt med alla "Fader vår". Vad han därefter sade, handlade om det eviga livet. Under svåra plågor hördes han bedja: "Nu dig tackar allt mitt hjärta, Jesu, för din myckna nöd ..." Till sist, när man endast med möda kunde uppfatta orden, hördes han viska: "Nu är det evigheten ..."

(Sven Danell: SAGT INFÖR DÖDEN - HERDAR, LÄRARE OCH ANDLIGA LEDARE)